

Tomasz Makowski

Quid fecesti nobis sic!

Saeculum Christianum : pismo historyczno-społeczne 4/2, 23-25

1997

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

TOMASZ MAKOWSKI

QUID FECISTI NOBIS SIC!

Te słowa wypowiedziane na pogrzebie Stanisława ze Skarbimierza przez jego ucznia powtarzali 14 maja 1997 r. w katedrze poznańskiej uczniowie ś.p. księdza profesora Mariana Banaszaka.

Śmierć jest zawsze szybsza od ludzkiej myśli, ale tym razem zaskoczyła wszystkich równie mocno. Dla wielu odbywający się kilka tygodni wcześniej zjazd historyków Kościoła był ostatnią okazją spotkania się z Księdzem Profesorem. Czuł się tak dobrze, że zaplanował tuż po zjeździe, a przed wizytą Ojca Świętego drobny zabieg chirurgiczny – tak zwyczajny, że prawie nikomu o nim nie powiedział, gdy się nań udawał.

Mimo, że od dawna cierpiał z powodu różnych dolegliwości, czuł się ostatnio bardzo dobrze, a kalendarz wypełniał coraz nowszymi zajęciami, pierwszorzędnej wagi dla Kościoła i historii. Dnia 9 maja 1997 r. kalendarz ten stał się nieaktualny.

Był wybitnym historykiem, o tyle lepszym od innych, że potrafił łączyć dociekliwość analityka ze zdolnością trafnej syntezy. W ATK miał zawsze liczne seminarium. Wyróżniał go pełny i powszechny podziw studentów. Przygotowany na każde zajęcia był gotowy ukazać stanowisko różnych historiografii na dany problem historii Kościoła, wyznaczyć pola do dalszej eksploracji i zadać pytania, na które historycy winni udzielić odpowiedzi.

Był wyjątkowo lubiany za kulturę osobistą całkowicie pozbawioną czasem spotykanej akademickiej bufonady oraz za życzliwość wobec każdego i prawdę głoszoną odważnie, bo z ufnością w Boży plan. Spośród grona innych mądrych i dobrych profesorów historii wyróżniała go szczerłość badacza połączona z synowską miłością wobec Kościoła. Stąd tłumy kapłanów i liczny orszak biskupów oraz wielu polskich historyków na Jego pogrzebie w całkowicie wypełnionej archikatedrze poznańskiej. Był przyjacielem studentów świecczych, seminarzystów i kapłanów rodzinnej diecezji poznańskiej. Był dla nas wszystkich oparciem.

Największym Jego dziełem była czterotomowa synteza *Historia Kościoła katolickiego*, napisana według schematu układanego przez

wiele lat. Jest w pełni przemyślana i oryginalna, a każde słowo jest ważne i celowe.

Dla historiografii światowej pozostanie jednym z pierwszych, a właściwie pierwszym, badaczem poselstw obediencyjnych. Owocem tych badań jest trzypiętomowa historia wszystkich poselstw obediencyjnych w latach 1564–1605.

Pracował w wielu dziedzinach historii. Dla źródłoznawców zostawił informator *Archiwum Archidiecezjalne w Poznaniu*, dla historyków Wielkopolski biografie wybitnych duchownych w *Księża społecznicy w Wielkopolsce*. Dla bibliografów będzie zawsze autorem i współautorem kilku tomów *Bibliografii historii Kościoła w Polsce*, a dla biografistów autorem kilkuset biogramów w *Słowniku Polskich Teologów Katolickich*, *Encyklopedii Katolickiej* i *Polskim Słowniku Biograficznym*.

Dla wielu świeckich i duchownych historyków pozostanie rzetelnym i uczciwym recenzentem magisteriów, doktoratów, habilitacji i profesur.

Dla Bibliografii Narodowej będzie autorem ponad sześćdziesiąt książek, artykułów i recenzji.

Ku czci odchodzącego na emeryturę Księdza Profesora Wydział Kościelnych Nauk Historycznych i Społecznych ATK zorganizował sesję naukową. Bardzo wielu naukowców polskich, aby uczcić wybitnego Profesora, nadesłało na nią swoje prace. W referacie inauguracyjnym Ksiądz Profesor przekazał obecnym wszystko to, co jest najważniejsze w badaniach historii Kościoła. Słowa te do dziś przechowujemy jako najważniejszy depozyt – mądrość naszego Profesora.

Uroczystości pogrzebowe rozpoczęło przeniesienie w procesji trumny ze zwłokami ś.p. ks. prof. Mariana Banaszaka z kościoła Najświętszej Marii Panny na Ostrowiu Tumskim do archikatedry poznańskiej. Świętą Ofiarę sprawowało trzech arcybiskupów: Juliusz Paetz – obecny pasterz Kościoła poznańskiego, Jerzy Stroba, jego poprzednik, i Marian Przykucki, pasterz Kościoła szczecińsko-kamińskiego, trzech biskupów: Stanisław Napierała, ordynariusz kaliski, Zdzisław Fortuniak z Poznania i Jan Kopiec z Opola, w koncelebrazie z kilkudziesięcioma kapłanami. W liturgii wzięła udział rodzina Zmarłego oraz liczne grono przyjaciół i uczniów z całej Polski. Akademię Teologii Katolickiej reprezentowali: ks. prof. Henryk Skorowski – dziekan Wydziału Kościelnych Nauk Historycznych i Społecznych, ks. prof. Wincenty Myszor – kurator historii Kościoła, ks. prof. Helmut Juros – były rektor ATK, ks. prof. Janusz Zbudniewek – następca Zmarłego na katedrze historii Kościoła w średniowieczu, ks. prof. Bronisław Panek i mgr Tomasz Makowski – ostatni magister ś.p. ks. prof. Banaszaka w ATK.

Kazanie wygłosił przyjaciel Zmarłego arcybiskup Marian Przykucki. Wzruszony przypomniał zgromadzonym przyjaźń, jaka łączyła go ze ś.p. ks. prof. Banaszakiem od pierwszego dnia pobytu w Wyższym Seminarium Duchownym w Poznaniu, aż do niedawnej śmierci. Po zakończeniu Mszy św. głos zabrał przewodniczący Ofierze św. arcybiskup poznański Juliusz Paetz, który podniósł zaangażowanie Zmarłego w prace archidiecezji i jego przywiązanie do Kościoła lokalnego. W imieniu archidiecezji pożegnał go i złożył wyrazy współczucia wszystkim Jego bliskim.

Następnie głos zabrali przedstawiciele instytucji naukowych, z którymi związany był ś.p. ks. prof. Marian Banaszak. W imieniu Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego przemówił ks. prof. Bolesław Kumor, Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie Sekcji św. Andrzeja Boboli „Bobolanum” ks. prof. Franciszek Sieg, Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk prof. Alicja Karłowska – Kamzowa.

Dziekan Wydziału Kościelnych Nauk Historycznych i Społecznych ks. prof. Henryk Skorowski przedstawił drogę naukową Zmarłego w Akademii Teologii Katolickiej od adiunktury do profesury. Przypomniał ogromne zasługi położone przez Niego przy organizacji nowego wydziału, którego był pierwszym dziekanem. Wskazał na liczne i cenne publikacje Zmarłego, szczególnie te najważniejsze publikowane w ATK.

Na zakończenie odczytano przysłane telegramy, m.in. Prymasa Polski kard. Józefa Glempa – Wielkiego kanclerza ATK – i stryja Zmarłego ks. inf. Antoniego Banaszaka z Paryża.

Po zakończeniu liturgii żałobnej trumnę ze zwłokami ś.p. ks. prof. Mariana Banaszaka odwiedziono do rodzinnej parafii w Panience, gdzie następnego dnia została złożona do grobu.

Requiescat in Pace.